

Иван Младенов

РАЗСДВОЕНИЕ

София, 2021

РОМАНЪТ ИЗЛИЗА С ЛЮБЕЗНАТА ПОДКРЕПА НА

© Издателство „Изток-Запад“, 2021

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Иван Младенов, автор, 2021

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2021

ISBN 978-619-01-0890-0

ИВАН МЛАДЕНОВ

РАЗСДВОЕНИЕ

Философски романи

Иван Младенов ♦ *Раз/сдвоение*

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРОЛОГ • 9

I. ГОЛЕМИТЕ • 11

Хладилникът	11
Суриел	14
Белота	17
Преди времето	26
Рубините и манастирът	40
Кожен салон	50
Какво е „сега“?	59
Мелхиора	70
Привечер	75
Съ-троение	79
Синкоп	83
Катедралата в Сенлиз	89
Титаник и девойката	97
Джубокс	105
Сълаза в хербарий	108
Професорът с хавлийката	116
Концертът в Тролдхауген	118

II. РАЗ/СДВОЕНИЕ • 129

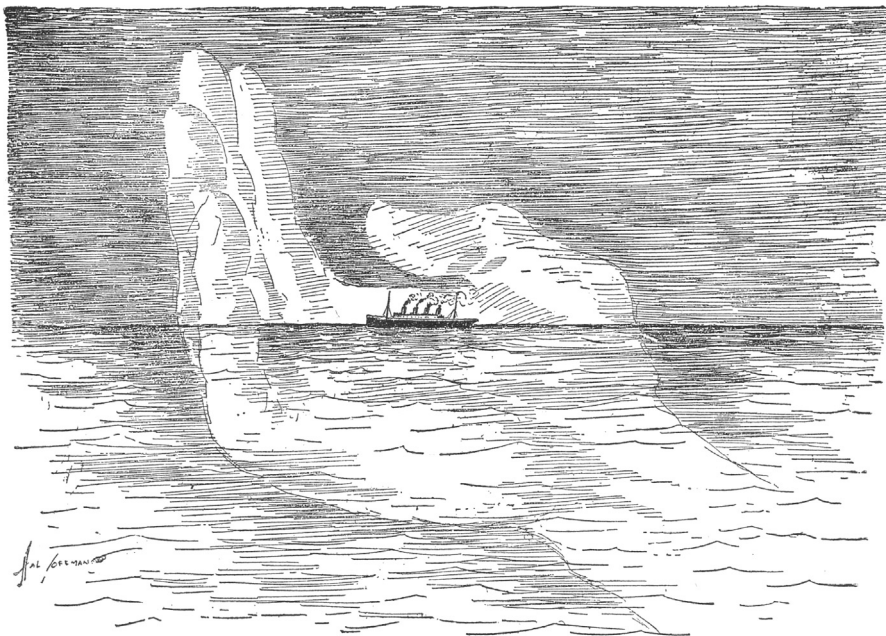
Северната принцеса	129
Лазулит	134
Длан	139
Нещо си казахме	142
Мици	144
Прегръдка в Помпей	148
Треска за злато	150
Парцалена топка	163
<i>Bad Guy</i>	168

Спомнена чуждост	171
Хотел „Шеленберг“	174
Тя хубава ли е?	177
Ангелите обичат ли ни?	179
Ловът	183
Капки-думи	185
Сдвоена раковина	187
„Вик“ на фиорда	190
<i>Semiotica Angelica</i>	192
Купчина разпилени сладкиши	210
Телефон	214
Обратна вълна	216
Хермит	219
Спектакълът във Ворпсведе	221

III. ОТЧУПВАНЕ • 239

В хола	239
Мидори и Дайсукэ	243
Изрязана душа	250
Пинсети за изтегляне на очно дъно	258
Хлабава луна	261
Чепки от дюли	263
Сол	267
Пчели	269
„Чакам“	273
Наргиле	283
Две котви	284
Норман	289
26 000	301
Нова рокля	305
Игла в стъклен куб	314
Изгубената ръкавица	318
Сокът на тишината	324
Паули и Юнг	324
Ехо	329
Прокапало многоточие	333
Шнола и бръснач	347
Восъкът на паметта	350
Болят ме думите	352

Спри, където мълчанието вестì

Кой е изчерпал водите с шепата си...

Ис. 40:12

Пролог

Кораб пори океана към пазвите на нощта. Облаците светкавици и дъжд разплискват. Небесният гръм няма в какво да се блъсне, барабани-многоточия свода обхождат. Като кит по водните билà корабът се хлъзга, килът му лъсва, прострелян от лунни тирета. Илюминатори – взривени гюлета примигват. Или всичко замира, люлеенето застива и незнайно е скок ли ще последва, или бяг по водните алеи. Писък под корпуса скрижали разлиства.

Това не е „Титаник“ от глъбините погълнат, а кораб реплика, по-малък. Моторът му не е парна турбина, а от мед обвит хибрид-хербарий, от слънцето и от вълнението зареждан. Задачата му не е с нов рекорд през голямата вода пътници да превежда и с комфорт да изкушава. Този „Титаник“ е метафора и факт, кълбо от загадки понесъл. Той е измислен и истински, чужд и неизвестен. Този „Титаник“ може и да не потъне, но няма да оцелее. Вълни ще разгръща, ще звънти и проблясва, нощта ще гони и няма да посреща изгрев. Друга е неговата мисия. За сега пътниците я не подозират, опасения нямат, макар да чакат изненада. Затова бясно флиртуват, нищо че младостта им е назад, не познават умора, чаши с пукащ лед стискат, имена на погледите дават, аромати на ласките подушват, като за последно се влюбват. Пътниците на „Титаник“ до сетния нит подновен, но и такъв, какъвто от Саутхамптън за Ню Йорк потегля. Онези ли са от деня на катастрофата, други, или същите? Ерих Мария Ремарк и Пол Томас Ман, Вирджиния Улф, Рилке с тъмен поглед, забравеният Фреге, Витгенщайн, Лизе Майтнер, Мария Райтер, артистите Лале Андерсен, Юси Бьорлинг, Зара Леандер. Те ли са? Художниците Магрит, Емил Нолде, композиторът Едвард Григ е тук, съпругата му също. Казината просветват, но нямат шанс пред жад-

ните жени, които от ъглите дебнат, уютта с поли обират и с локви от съблазън. Харесвани са и не спират да канят или отказват с обещание и утаено в очите им разкажание. Униформите на екипажа ги привличат и умът на хора, тук попаднали незнайно. Вълнува ги мястото и корабът от сумрака изплувал. Възбужда ги заплахата на сантиметри от луксозните тапети с лиани от звуци на роял размесени. Соул оттогава с лъх наркотичен, който разголва, без да съблича. „Болеро“ в стон замръзнал, Сибелиус, Рахманинов, Глук и само не Шопен, цвят „капки мока“. Среци нефатални. Няма лампи, на коридорите фурнирът от само себе си свети. Под таваните от кедр светлината е по-ярка, там ангелчета се гонят. На балкон като обръната камбана музиканти въздуха освежават. Но защо са всички анонимни? Жени в рокли от непознати марки. Пианист шармантен спиричуъли вае. Мимолетни. Блус – синьо и тъжно.

Като от Хундертвасер изписан е този „Титаник“, вътрешността му на пръстен прилича с камък и чалма. Три златни минарета над палубата греят. Пръстен, чиято дъга времето заскобява. Прозрачен похлупак кораба покрива. Не от стъкло, гладък и без цвят. Жив, осезава.

Корабът е метафора над друга спусната по-стара, над устрема на Падналия ангел, над пещерата край Рихаб, на Дедал и сина му Икар, и на най-големия грях, с Бога приравняването. На живота прослава и на земния път целта забравена. Той е катедрала. Катакомба под „Пале Гарние“, кула на Мон Сен Мишел, градина на Моне, поезия бълбукаща. „Титаник“, който не пристига. Заминава. На пристанища спира кратко. Без да е бил, отплавал. Но е навред, завъртял се умно, безпардонно. Саксофон с контрабас. Дисонанс, какъвто след любов отзвучава. Старомодно. Тронно.

Големите

Appoggiatura

Хладилникът

Събира ни хладилникът на моя приятелка. Купила го е същия ден, но не го е инсталирала, защото не може, няма сила, а и се изискват технически умения, каквито тя не притежава. Затова ни моли да минем у тях и да ѝ помогнем. Доста пийнали гътрузим този хладилник няколко души, накланяме го настрани, подпираме го, накрая някак го монтираме. За съжаление, не можем да си получим наградата – още пиене, – защото заспиваме. Приятелката ми си е вкъщи, а нас ни чака нощта. Може би от виното още във входа, докато излизаме, започваме да се целуваме като гимназисти. В лятната нощ вече знаем – обичаме се. Желаяме се. Неистово, както никога досега не се е случвало на никого от двамата. Минаваме през обичайното „У нас или у вас?“, мога да си го позволя – жена ми за пореден път ме е напуснала, едно от нейните безбройни бягства. Отиваме у тях.

В светлата нощ роклята ѝ се плъзва като лунен лъч от рамената и открива две ангелски крила над гърдите ѝ. Носи симетрично скосен бял сутиен, игриво накъдрен отгоре; не палим лампа, не търсим опора, срутваме се в бездната на страстта си, която ни залюлява без обещание за приземяване. Телата ни се впиват едно в друго, не откриват всички дълбини и рифове, потъват като обречени кораби. Имаме толкова неотдадена нежност, че никакви пози или изтънченост не ни привличат, искаме само да сме един в друг и това да не свършва. Желанието ни

не може да се изговори, изпише, изтанцува. Страстта не ни пуска за нищо различно от себе си. Трудно ми е да възстановя в съзнанието си уредбата на дома ѝ, знам само, че е чисто и приятно. Леглото ѝ е тясно, не можем да лежим един до друг. Тя носи бельото, което ме възбужда най-много: фино, с цветни орнаменти, бяло. След време опитва други цветове, но без същия успех. Всичко в мен звънти – искам я, опитвам я, тя все се изплъзва, увивайки се около моите твърдини. Същото е и за нея, усещам го. Тялото ѝ ми напомня хладилника, с който се борим допреди малко – блестящо, гладко, канелено, току-що се е върнала от море. Отделяме се след много часове и аз пожелавам да си тръгна, а тя не ме спира. Утрото е близо, но не искам да се будя до нея, да я харесвам по друг начин; това идва после.

Таксито кара жена с хубава фигура, задраскана от предпазния колан през гърдите. Флиртува с мен – не вулгарно, опитно. Описва сексуалните игри с любовника си, подчертавайки колко доволен оставал всеки път. Имам чувството, че знае всичко за нощните ми часове, всъщност убеден съм. Подушила ме е, без да знае каквото и да е за мен. Пристъпил съм праг, около мен е лумнала светлина и молекулите, от които съм съставен, се променили. Може да е от тестостерона, напират от порите ми. Или от синьото електричество. Шофирането ѝ е „секси“, колата танцува, жената сменя скоростите, а дланта ѝ се отърква в панталона ми на необичайно място, в това време очите ѝ блясват, извърща глава, а косите ѝ ме перват по лицето. Избира път с много завои и жестовете ѝ се учестват. Не спира да говори ту протяжно, ту накъсано. Откъсва ми квитанцията, удължава устни, докато ми казва, че там е телефонът ѝ. Изхвърлям я.

На другия ден около обяд тя ми изпраща кратко съобщение без съдържание. Трябва да се видим. Разбира се. Нямам търпение да разбера на дневна светлина какво ме носи към нея без обичайната лека досада. И най-важното, как така изговаряме едни и същи неща, как така мислим заедно! Трябва да я видя на живо и да се разочаровам до обичайната степен, че да овладее сетивата си и те да не ме подведат, така става. Сядаме на кафе, увиваме ръце, а тя ме моли да спрем дотук. Да не се виждаме повече. Да скъсаме, ако така може да се каже след една-единствена нощ. Моментално се съгласявам, изпитвам същото като нея, нередна е такава близост и двамата долавяме опасност. Облекчени сме, а скъсването ни на шега избива. Тя от него своето любовно име създава, частица за раздяла и котешко мъркане. Буква заменя от първа-

та сричка, получава се „целувка“, аз от втората променям друга, кръстното ѝ име излиза, съединяваме ги – Кисмар. Учтиво пожелавам да я изпратя, учтиво тя кимва, а когато стигаме дома ѝ, няма съмнение – ще се любим. И двамата сме си въобразили, че сега ще се разочароваме и по-лесно ще сложим край. Не сме първа младост, аз съм в разпадащ се брак, тя има зад гърба си два развода, починал съпруг и три деца. И пак същото – страстта ни приема в своя алков, току-що устроен за момче и момиче, влюбени за първи път, открили своя булевард, водещ към градина с езеро и лодки. А светлината ръси телата ни с многоточия от извивки и плете безгрижие гъсто като сянка. Прави ни необикновено весели и щастливи. Не влагаме старание, не ползваме техники, нито фантазия, нямаме нужда от нищо освен от една магнетична другост, която скоро като припомнена чуждост припознаваме. Друга, присъстваща в споменното „сега“. Не както при *déjà vu*, когато ни облъхва познатост за място, където никога не сме били, а ясна непознатост, която изплува в емоционалната памет като спомнена. Спомнена чуждост. Наша, без да принадлежи на никого от двама ни. Единствена, макар и двойна. Аз съм „ние“, тя – „нас“.

Докато пътувам към нея, вярвам, че летя; както, убеден съм, това ми се е случвало като дете. Прекосявам площад с огромна сграда по средата, приличаща на кашалот, улица с много коли, вървя по тротоар покрай олющени кооперации и вече не стъпвам, този отрязък ми се губи, не помня как го изминавам. Апартаментът ѝ се намира в стар блок на предпоследния етаж. Изкачвам стръмните стълби с възторг, предвкусвайки тялото ѝ; никога не ми стигат устните, косите, очите, мисля я като цялото ѝ тяло, това, че ще говорим, говорим, говорим, не непременно с думи. Тя вече ме чака зад открената врата.

– Извинете, вие бяхте...?

– О, прощавайте, сгрешил съм апартаента.

– Е, нищо, така и така сте вече тук, влезте – докато разменяме тази шега се вкопчваме един в друг и я събличам. Тя е направила чуден сладкиш, който „трябва да се опита, докато е топъл“, но вече сме в леглото.

Само в началото се чудя, че когато най-после сядаме един в друг в дълбокия фотьойл, тя пуска на грамофона същата музика, която слушам вкъщи, чете „моите“ книги и нямаме различни вкусове, които иначе са капризни. Класика, малко джаз, нещо френско, старо италианско, аз привнасям скандинавска екзотика. Апартаментът ѝ е с продълговат хол, светла кухня, гигантска тераса, спалня, която тя използва за ра-

ботно място. Едва във втората половина на месеца излизаме на просторния балкон с бутилка вино, което никога не довършваме, страстта ни запокитва обратно във вътрешността, преди някой съсед да е завидял на буржоазното ни благополучие. Никъде не ходим в онзи първи месец, страстта ни не би го позволила, не отиваме дори на кино или на гости, впрочем за последното има и друга причина: не мога да се показвам с нея.

Нейното Аз е разпръснато из дома ѝ, обирам го от стени и прозорци като каймак, омотавам се с него, вълнообразни петолиния ме обгръщат, доближавам вкусния сладкиш с печена ябълка, отпускам се на стола пред книга, нито веднъж не заваля, а щеше да попие капките ненаситност от клепащите ни, кафето промива отстъплението на пръстите, коняка разреждаме със старо разкаяние. Напиваме се с коктейл от нас сдвойван и в мигове вакуумни не спираме да попадаме. Това, което не проумяваме, е как така не сме се познавали – нали има прозорци, които са гледали към нас, стени, през които сме минавали, небеса, в които сме се опознавали, и паркове със свежест, която ни е изумявала. Нейното „нас“ и моето „ние“ през тътнещи магистрали и замълчавания се разминавали. Нашият миг сме улучили, а той ни окуражава, че няма да ни се присмива, ще е моето „ние“ в нейното „нас – отминаване“. Мигът, в който пропадаме...

Тя скъсва с мен.

„Суриел“

Не трябва да има вибрации, достатъчно опити са извършени с гигантското витло, за да се намали ъгълът на прикрепване, при който въртенето не се предава на корпуса. И все пак вибрации има – ако се докосне лъщящата ламперия, по върховете на пръстите бодежи протичат като от жива мисъл. Вътрешността на кораба на православна катедрала прилича с *ар нуво* тавани, които блестят, сякаш с какао намазани. Извивките на перилата в долната част с бронзова скулптура свършват, а в горната – с кадилница от разтекли се петолиния. Вратите без звук се захлопват. Всеки детайл е за ръката създаден, която го докосва. Това е обвивката на кораба. Пасажерите могат извън нея да излизат и да се разхождат из куполно-остъклените палуби. Подходите към апартаментите и залите не са коридори, а криволичещи улички. Не се вър-